

Recenzja rozprawy doktorskiej pani mgr Agaty Marzec pt. *Multiple intelligences in second language learning: evidence from sighted and totally blind students* przygotowanej pod kierunkiem prof. KUL dr hab. Bogusława Marka (OBE)

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska pani mgr Agaty Marzec pod powyższym tytułem jest niezwykle obszernym, liczącym 376 stron, studium poświęconym analizie zastosowania pojęcia 'inteligencji wielorakiej' (ang. *multiple intelligences*) zaproponowanego w 1983 roku przez psychologa amerykańskiego, Howarda Gardnera, do niezwykle ważnego społecznie zagadnienia uczenia się języka nierodzimego przez uczniów z dysfunkcją wzroku. Jak wiemy Howard Gardner podzielił inteligencję człowieka na osiem bloków kognitywno-operacyjnych w celu objęcia nimi całokształtu zachowań człowieka w przekroju ontogenetycznym. W tym całościowym kontekście Autorka postawiła hipotezę o niezwykle wysokiej, wręcz istotowo najcenniejszej, przydatności teorii Gardnera do opisanie uczenia się języka nierodzimego przez osoby z dysfunkcją wzroku, zwłaszcza jej przydatności w zakresie inteligencji muzycznej i językowej.

W takim właśnie ujęciu zagadnienia Autorka założyła równie całościowe teoretyczno-empiryczne potraktowanie swojego opisu, co niejako wymusiło niezwykle obszerność tego studium. Bo właśnie na taką nazwę zasługuje ta rozprawa: jest według piszącego te słowa całościowym i bardzo dojrzałym studium teoretyczno-empirycznym obejmującym funkcjonowanie wszystkich inteligencji cząstkowych zaproponowanych przez Gardnera w odniesieniu do osób z dysfunkcją wzroku. Praca składa się ze wstępu, pięciu obszernych rozdziałów, wniosków, bibliografii, dodatków zawierających kwestionariusz, listy tabel, wykresów i grafów (*graphs*), oraz streszczenie w języku polskim. Praca jest zatem w pełni kompletna strukturalnie.

Recenzent miał niezwykle trudne zadanie do wykonania, bowiem recenzowana rozprawa mająca charakter obszernego studium nie jest typową rozprawą doktorską lecz prawie doskonałą monografią charakteryzującą w pełni ukształtowanego badacza, który taką właśnie monografią - na ogół przypadającą na pełny bieg kariery naukowej - przypieczętował swoją naukową dojrzałość. Tak więc zaraz na wstępie swojej recenzji recenzent stwierdza, że rozprawa charakteryzuje się nie tylko strukturalną kompletnością ale także niezwykle dojrzałym, wręcz doskonałym i przez to wzorcowym, charakterem.

W świetle takiej konstatacji, którą recenzent czyni z pełną odpowiedzialnością osoby z kilkadziesiąt lat liczącym doświadczeniem recenzentkim, recenzent rezygnuje z uświęconego tradycją omawiania poszczególnych rozdziałów rozprawy, pragnąc podkreślić niezwykle precyzyjną wykładnię stanowiska Autorki w kwestii zastosowania teorii inteligencji wielorakiej Gardnera do niezwykle istotnego zagadnienia społeczno-indywidualnego uczenia się języka nierodzimego przez osoby z dysfunkcją wzroku.

Podkreślić należy, że praca ma charakter iście encyklopedyczny i przez to całościowy a zawarte w niej opisy poszczególnych inteligencji w odniesieniu do uczenia się języków nierodzimych (poświęcony jest temu cały Rozdział IV) czynione na szerokim (a więc interdyscyplinarnym) tle kognitywno-dydaktyczno-kulturowo-ekologicznym są nie tylko niezwykle trafne ale także dają czytelnikowi poczucie kompletności opisu. Recenzent tę właśnie kompletność i treściową kohezję, a także demonstrowaną na każdej stronie kompetencję Autorki, uważa za wielką zaletę recenzowanej rozprawy. Jest owa kompletność także cechą wybitnie podnoszącą atrakcyjność rozprawy, daje bowiem czytelnikowi możliwość doświadczenia pełni treściowo-bibliograficznej w niej zawartej. Słowem to obszerne studium czyta się znakomicie a każde swoje twierdzenie Autorka starannie i kompetentnie odnosi do bogatej literatury przedmiotu.

W szczególności Rozdział V, zamykający rozprawę i mający charakter rozdziału empirycznego, zasługuje na uwagę czytelnika. W nim bowiem zawarła Autorka poprzez staranne analizy materiałowe swoją dogłębną znajomość metody naukowej, tym samym podnosząc obiektywizm swojego studium. Na szczególne podkreślenie zasługuje konstatacja Autorki odnośnie dominującej roli inteligencji muzycznej i językowej u osób z dysfunkcją wzroku, co pozwala na ostateczne przypisanie tym właśnie typom inteligencji, niejako kompensacyjnie, absolutnie centralnej roli w przyswajaniu języka nierodzimego przez osoby niedowidzące.

Rozprawie towarzyszy obszerna 17-stronicowa bibliografia, która charakteryzuje się pełną aktualnością i interdyscyplinarnością. Wskazuje to na ogromne odczytanie Autorki i wielką swobodę w poruszaniu się na wielu powiązanych z sobą, chciałoby się powiedzieć synergicznie, polach badawczych połączonych logicznie z tematyką recenzowanej rozprawy.

Recenzent stwierdza ponadto, że język rozprawy (język angielski) jest bezbłędny w swoim rejestrze naukowym i widać wyraźnie, że Autorce sprawiało przyjemność wykonanie rozprawy w tym właśnie jakże ważnym języku współczesnego dyskursu naukowego.

Nie mam najmniejszej wątpliwości, że przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska pani mgr Agaty Marzec jest rozprawą wybitną i że w pełni zasługuje na jej opublikowanie tak, by również mogli z niej korzystać zainteresowani badacze nie tylko w Polsce ale być może bardziej poza jej granicami. Rozprawa przynosi chlubę jej Autorce, Panu Promotorowi jak i Uczelni, w której została wykonana. Proponuję przyznanie Autorce stosownej nagrody naukowej.

Stwierdzam, że w świetle obowiązujących przepisów rozprawa pani mgr Agaty Marzec pt. *Multiple intelligences in second language learning: evidence from sighted and totally blind students* z ogromną nawiązką spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim i zatem z pełną satysfakcją wnoszę o dopuszczenie jej Autorki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. zw. dr hab. Stanisław Puppel